

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; budapesti hangszegyesület; liptó-és zalamegyei tisztújítás; mármarosmegyei közgyűlés; szerencsétlenség T. Kesziben; agarasztársaság; Marceglia Mátyás †; fiemei vihar; boldogkői régiség; különféle; ipar- és tőzsérügy; Ausztria (az ausztriai követ hivatalos jelentése Szyria és Egyiptus elvételéről M. Alitul; sa't. katonai összeesküvés Galliciában; sa't.) Spanyolország (a' madridi junta újabb határozati; sa't.) Anglia (tűzvész a' devonporti hatógyárban; elegy; sa't.) Espartero utban Madrid felé; Franciaország (rendkívüli utalvány hadiköltségekre; Napoleon Lajos nyilatkozata pairszék előtt; sa't.) Törökország (az angolok és törökök Beyruthot bevették; a' consulok az ostrom alá vett Alexandriát elhagyták; sa't.) Németország. Hollandia. Gabonaár. Dunavizállás. —

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. Felső-Érményi József es. kir. kamarást és Fehérmegye volt alispánját, Zarka Jánost Vas megye helyettes-alispánját 's Osztrólczy Miklóst Zólyom megye volt-alispánját a' kir. ítélő-tábla bírává méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni. Továbbá.

Ő es. 's ap. kir. Fels. Mecsegy Dánielt Pozsony és Vas megye táblabíráját a' dunántuli kerületi táblához szegényi ügyvéddé mélt. kegy. kinevezni.

Ő es. 's ap. kir. fels. fencsal Joo b Sámuelnek, fens. Szász-Coburg Ferdinand javai 's központi kancellária-igazgatójának Bécsben, a' belgák királyától nyert Leopoldrend 's az uralkodó szász-coburg-gothai hgtól ajánlott udvari tanácsnoki cím elfogadhatását megengedni kegyes volt.

Ő es. 's ap. kir. folsége legf. kéziratával Pilgram János valóságos es. kir. országtanácsost, aranygyapjasrendi kancellárt és magyar kir. sz. Istvánrend kiskeresztését ez utóbbi rend alapszabályi értelmében ausztriai báróságra méltóztatott emelni. —

A' nm. magyar kir. udv. Kamra a' szulini vám- és 30czad-hivatalnál megürült bárczaszedő helyre Dulo vics Mórincz kézmárki 30czadi gyakornokot alkalmazá. Mihályfy Antal bustyaházi kir. sómázsáló nyugalmaztatott.

A' pestbuda hangszegyesület 5dik zeneéve f. eszt. oct. 1jén kezdődött. Az igazgató választmány ez intézet haladásának, alapszabályi czélszerű módosítása, az énekiskola megalapítása (mellynek jótékonyágát többnyire szegény szülék, különösen pedig hangművészek gyermekei már tetleg élvezik) végre az egyesület tagjai számára felállítandó nyugintézet előmunkálatai által, czéljának leghetőbben megfelelő 's különösen a' hangművészetben nemesb izlés-képezésre leg-sikeresebb irányt törekvők adni. A' jó és hasznosnak széppel párosításában szünetnélküli ügyekezete mellett reményli, hogy a' t. közönség kívánatainak mindinkább megfelelhessen, 's hatását munkássága terjedésével lehetőségig gyümölcsözővé teheti: mihez azonban Buda és Pest rokonyárosok t. cz. zenekedvelői 's hangművészeinek szives pártoltatását a' megkezdett zeneévre is illőleg kéri. Az egyesületi módosított szabályoknak, valamint a' nyugintézet alaptervének felsőbb helyen megerősítettése épen most váratik. Mihelyt ez megérkezik, azonnal köztudomásul adatik az e' czélra különösen tartandó közgyűlésben, hol egyszersmind az egyesületi vezérügyek elrendezése is megtörténik: addig az egyesület jelen évi műelőadásihoz (mellyek elsője a' nevezett közgyűlés után minélelőbb lesz) szükséges előtanulmányok és készülétek történnek. Mivel pedig az igazgató választmány az egyesületi költségek leghetőbb 's biztosb alapját ohajtáná megnyerni, szükségesnek tartatf. évi zeneelőadásra már most megnyitni a' bérletet; 's ennélfogva kéri a' t. cz. egyesületi tagokat 's azokat, kik mostantól kezdve az egyesületbe lépni kívánnak: méltóztatassanak ez iránti szándékjokat részint saját aláírásuk által azon íveken, mellyeket az egyesület néhány barátja bemutatásul elvállalni szives volt, részint tetleg befizetendő évi részvényök által, és pedig Pesten Klausz E. L. egyesületi pénztárnok, Budán pedig Milety I. urnál minélelőbb nyilvánítni. Klausz urnál megsejmelhetni több izbeli kívánatra a' körben (cercle) leendő számjegyes székek tervét is, hol kiki tetszése szerint egész évre megtartandó székszámot választhat, vagy előre megrendelhet. A' jelen évi részvények, minden előadásra egyetemben, következők: egy számjegyes székre a' körben 5 ft.; három számjegyes székre ugyanott 10 ft.; egy belépti jegyre a' terembe 3 ft.; három belépti jegyre a' terembe 6 ft. ezüst. Ujan belépő tagok az évi részvényen kívül 2 ezüst ftot fizetnek alappénz fejében. Pesten 1840. oct. 12kén a' pestbuda hangszegyesület igazgató választmánya.

Az udvari főhaditanács több évi gondolkodás után az eddigi kováspuska helyett csappantyusakat kezd használni az osztrák hadseregnél. A' vadászokon kívül már néhány sorozred is kapott csappantyus puskát. —

Ns Zala - megyének f. évi sept. 30kán megújított tisztikara következő: első alispán: Kerkapoly István; 2dik: Csillag Lajos; főjegyző: Tuboly Mihály, első alj.: Jod János, 2dik: Novák Ferencz; főadószedő: Koppány Ferencz; levéltárnok: Házy Farkas; főügyész: Molnár János, al: Barczó Sándor 's Dénes László; főszámvevő: Jakabffy Gergely; tapolezai járásbeli főbíró: Malatinszky Ferencz; al: Bogtay József 's Bárány András; aladószedő: Nagy József, esküttek: Mezriczky Károly, Nagy Sándor 's Horváth Károly, Szántai járásb. főbíró: Hertelendy Imre; al: Septyey Ádám 's Bogtay József; aladószedő: Oroszváry András; esküttek: Laskóczy Károly, Tórek József 's Laskóczy László. Kapornaki járásban főbíró: Csányi Elek; al: Oroszváry Lajos 's Inkey Kázmér; aladószedő: Thassy Gábor; esküttek: Koltay Lajos, Thassy Lajos 's Lóránt Tamás. Egerszegi járásban főbíró: Simony Mihály; al: Farkas András 's Kozáry László; aladószedő: Tuboly Aloiz; esküttek: Nagy Imre, Baranyay Pál 's Hegyi Pál. Lövői járásban főbíró: Bertalan Pál; al: Simony Pál 's Sente Lajos; aladószedő: Sós József; esküttek: Baka János, Zakaly János 's Simony János. Muraközi járásban főbíró: Horváth Péter; al: Tomasics István 's Sellyey László; aladószedő: Barics János; esküttek: Csarics Ferencz, Oszterhüeber Kázmér 's Tkalsics József. Számvevő-segéd:

Nagy Sándor. Főorvos: Fleischhaker József, 2dik: Feletár József; főmérnök: Tóth Antal, 2dik: Csepely József. Lajstromzó: Házy Agoston. Pertárnok: Mázsik Károly. Allomási biztosak, tapolezai: Rhédey Ferencz; sümegi: Nikola Ádám; keszthelyi: Rákóczy József; kiskomáromi: Kocsis László; batyiki: Bolla István; kanizsai: Farkas János; egerszegi: Koppány József; letenyi: Kolosa József; lövői: Mihalka János; balcsai: Király Ferencz; lendvai-Tarnóczy Sándor; esáktornyai: Tkalsics Aloiz; perlaki: Mohr Ferencz; kos-tori: Horváth József; türjei: Lázár Zsigmond; füredi rendbirtos alszolgabírói czimmettel: Morocza Károly; megyei hadnagy: Bertalan Vincze; várnagy: Kovács Vendel; ménlovak gondviselője: Stenadel Antal. Ezekon túl minden járási sebész, bába, hajdu, pandur minden tisztetül megerősített.

Liptó-Sz. Mikl. oct. 2kán: Liptó kettős nemzeti ünnepet ült, ugyan is sept. 23kán kesselőkői Majthényi Antal báró 's es. aranykulcos, mint főispán, a' megye határan őt üdvözölő fényes küldöttség kíséretében este felé a' középponti helyre érkezvén, általános lelkesüléssel fogadtatott, 's a' megye házában kívül a' város is kivilágittatott, ez alkalommal leginkább kitünvén: hogy a' kebelbeli izraelita község résziről felállított diszoszlopon magyar felírás tündöklött. Másnap a' kinevező, 's beiktatási szer-tartásoktól felmentő k. udv. leiratok ismétli kihirdetésével, az ülés megnyitvatván, a' főispán, számos küldöttség általi meghívás után a' KK. és RR. körében megjelent, 's kineveztetési kegy. oklevele felolvatatása után a' főispáni hitet magyar nyelven ünnepélyesen letevé. Mi megtörténvén, a' járásbeli főbírák által ősi szokáshoz képest háromszor magasra emeltetett 's számosan összesereglett KKkoz és RR.hez remek szónoklatú beszédet tartott, mellynek minden egyes tételiben megannyi biztosító nyilatkozást leltünk, hogy boldogittatásunkban magas hivatala fő feladatát 's jogainak tisztelésében a' köz megelégtetés eszközlése leg-czélyszerűbb módját keresi, 's így az eddig csak ideiglenes kapcsolat állandósítvatván, a' belöröm nem pusztá remény, vagy tisztelkedési vágy-nak, hanem az eddigi kormányzása szülte belső meggyőződésnek tiszta folyadéka, szünni nem akaró éljenzésekben méltán keresse részt volta-képeni kitörésre — 's a' tömött teremben nem létezett olly részvétlen szív, melly legforróbb fohászai közzé örömittasan nem számította volna azon köz ohajtás valósulását, hogy a' kedvelt főkormányzót, az isteni gondviselés hosszú évek sorával megáldani kegyeskedjék. Délben a' beigtatott főispán 300. személyt vendégleg meg 's fels. urunk 's aszszonyunk-nádorunk, 's az uralkodó ház minden tagjai hosszú élteért a' főispán által — ennek egészségeért pedig többek által áldomáspharak ürtettek. — Ezt 4. nap mulva követte a' másik ünnepély, t. i. a' tisztújítás, mellynek határidejéül sept. 28kán tüzetett. Négy hónap óta, az eddig illy mértékben nálunk alig ismért forrongás a' kebleket általánoson megszallvatván, a' tisztválasztás kimenetele mélyebben érdekle mindenkit. Első alispánságra három versenytárs lépett föl, u. m. a' két alispán és főjegyző — (Liptóban t. i. régi szokáshoz képest az első alispánok többnyire tisztviselők sorából választatnak) mindeniknek hatalmas baráti levén, kiki ügyekezett választatását lehetőségig biztosítani, 's csakugyan a' reményelt többség iránti számolások gyakran változtak is, végre közleledvén az eldöntő pillanat, miután a' megyei RR., a' hely szűkítő illő figyelembe véve, azt határozni jónak találták, hogy a' választók a' megyeház előtti téren gyülekezzenek össze, szavazás pedig a' kath. sz. egy-ház melletti temetőből történjék, sept. 28kán reggeli 8 1/2 órakor lobogó zászlókkal megérkeztek a' Madocsányiak, 's így utánok nem sokára a' Palugyayak is — mindegyik rész kedvenczének neve harsogó felkiáltással tisztelkedvén 's többség birásával magát kecsgetvén. — Kilencz órakor a' megyeház kapuja előtt készített állomáson a' főispán ur helyet foglalván, az összesereglett nemességhez rövid velős beszédet tartott, mire volt első alispán Okolicsányi Márk az egész tisztviselő kar nevében előbocsátván a' hivatalról lemondást, a' megye pecsétjét, 's főjegyző a' levéltár kulcsait átadta, ki is, a' kijelöltek nevei felmondása után, történt felkiáltásból a' többséget ki nem vehetvén, szószedést rendelt. Volt első alispán hivatala megtartási szándékával ekkor már végkép felhagyván, a' szavazók véleménye kétfelé oszlott, 's nemesak a' részvevők, hanem a' néző sokaság türelmét is erős próbára tevé a' bizonytalanság, mig a' főispán ur szavazás befejeztével a' golyók megolvasásához fogott. Palugyay Farkas volt másod-alispán ládájában 456 (Liptóban minden esetre tiszteletes kisebb szám) az előtti főjegyzőben pedig 561 golyó találtatván, Madocsányi Pál első alispánnak kiáltatott ki, a' többi tisztviselő pedig többnyire felkiáltással választatott meg, 's a' tisztújító szék esti 6. óra tájban az uralkodó ingerültség daczára kellő esenddel, és komolysággal, a' nélkül, hogy a' lehető kihágások megfekteztetésökül alkotott rendszabályok tetleges alkalmazására némi szükség forgott volna fen, végkép befejeztetett. A' beiktatási ünnepély ujabban kitünteté hogy hivatalaikhoz jutott szeretett nagyaink köz bizodalomra is méltán számolhatnak; a' tisztválasztás kedvező lefolyta pedig ünnepélyes tanubizonyosságul szolgál, hogy a' részrehajlatlan, 's meghasonlott érdekekhez lehető kiméletességgel viseltető kormányzónak személyessége, kedvező beiktatást gyakorlani még nem szünt meg édes

hazánkban, mert illy főispán a' felingerült keblekre is irántai mély tiszteletet oltván, a' legtulzabb indulatuakat is megismérni kényti, hogy a' használt eszközök a' közönség átkát csak úgy kerülhetik el biztosan, ha ferde alkalmaztatásukkal az üzöbe vett czélt nem undokítják, 's a' féltekenyül megörzött elv üdvösségét gyakorlati aljasodás bélyegivel legalább az elváló perczen diplomatikai nyilványossággal illetni irtóznak. Kövesse szelid fő kormányzónk minden lépteit a' királyok urának bőséges áldása, 's ne engedje a' magyarok istene soha helyhatósági legérdekesb jogainkkali élésnél előfordulni szokott forrongásnak a' türhető mértéket annyira meghaladni, hogy a' közönségnek híven szolgálni akaró polgárok, a' kisebb rosztat választva, inkább szandéjokról eleve lemondjanak. Az ujonan választott tisztikar névsora imez: Első alispán: Madocsányi Pál; másod: Kiszely János; főjegyző: Thuránszky Péter; másod főjegyző: Joob Adolf; első aljegyző: Slachta János; másod: Kaszaniczky Lajos; hadi főadószedő: Szentiványi Jenő; honi főadószedő Plathy Dónát; utigazgató: Szmrecsányi Imre; számvevő: Rady Mihály; levéltárnok: Andaházy János; főügyvéd: Dettrich Dániel; alügyvéd: Dobák Antal; pertári elnök: Kubinyi Miksa; aladószedők: Szmrecsányi Gusztáv és Thuránszky Márton; napkeleti járásban főszolgabíró: Lehoczky Károly; alszolgabírák: Szentiványi Imre és Lehoczky János; esküttek: Pongrácz József és Szentiványi Adolf; várnagy: Szmrecsányi Miklós; uti biztos: Luby Miklós; déli járásban főszolgabíró: Kubinyi Mihály; alszolgabírák: Lissovényi János és Szentiványi Dienes; esküttek: Andaházy Elek 's Vitalis Gergely; éjszaki járásban főszolgabíró: Szentiványi Márton; alszolgabírák: Pongrácz Márk és Szentiványi János; esküttek: Okolicsányi Rudolf és Csemiczky Lajos; — napnyugoti járásban főszolgabíró: Andaházy Ágoston; alszolgabírák: Mesko Arisztid és Kabzán József; esküttek: Dettrich András és Tholt József; utbiztos Vitalis Simon; irnokok: Malatinszky Elek és Lányi János megyei: Kiszely Vendelin első alispáni; Plathy Adeodat főjegyzői.

T. Keszi sept. 21kán: Négyesi Erzsébet nevű anya, 7ik éves leánykáját bőrbetegsége orvoslása végett fűtött kemenczébe dugta, 's az életveszélyt azonnal érző szerencsétlen gyermek rimánykodására 's orditozására, mitsem hajtvá, kemenczeszájára előtűt nyomván, ott hagyta. Mire visszament, a' szenvedőt már olly csöndben találta, hogy az még csak nem is szuszogott, azaz meghalt. Illy kuruzslások, kivált az itt közönségesen sülynek nevezett, de nem tudom, csak gyanitom, minemü dögleletességnek (lues) betegét czinóber-füstre hordóba, vagy hordó alá borítással orvoslása körül, nem ritkák. Tavasz derültével alig lehet a' sok „fűstön voltam“ koldulási okkal, hihetőleg kenőcsül használandó óhájért kunyoráló, kék sebhelyek 's gyanús varasság miatt sinylódó fonnyadt lézengőket kielégíteni. Vajjon mikor terjed már honunkban az emberi szeretet országa annyira, hogy a' veszendő emberiséget hóhér-
ló illy gonosznak csak valamennyire is eleje vétessék?! E. A.

Az agarász társaság által f. évi oct. 5kén és 6kán Üllön tartott agarászatkor a' mostani futásra bejelentett négy pár kölyök-agar közzül több próbaút után legjobbnak ismértetett Valthiop, Guyon Rikhard gr. agara, és így az első díjt ez nyerte el; a' másodikat nyerte F e c s k e Wenckheim László b. agara. — Jövő agarászat helyeül V e c s e s, megjelenési határnapul f. e. nov. Sika tüzetett ki, az agarászat az azt követő napokon fogván tartatni. Azon t. cz. részvényes urak, kik e' társaságban továbbra is maradni kívánnak, jövő 18^{10/4} esztendőre járandó részvényeiket befizethetik alulirtnál Pesten Gránátos utca 464. sz. Trattner-Károlyi ház 21k emelet. Kalas Zsigmond s. k. jegyző.

Aug. 13. és 14dik napjain tartatott Mármaros közgyűlése, mellyen, a' hongyülésről tett követi rövid végtudósítás folytában, az alkotott törvények kihirdettettek. Athatván e' végmegye Rendeit is ezen dusjövendőt igérő újabb törvények, ő fels. ezek megerősítéseért hódoló köszönő-felírás szavaztatott, nádor O főhűségének, az országbíró, kancellár 's a' képviselői tábla elnöke nmságuknak pedig főispánunk indítványára hálás köszönet szavaztatott. A' törvény - kihirdetés k ö z b e n a' XXII dik törvényezikkely 44dik §ánál azt vevén észre, hogy ott, az eredeti magyar szerkesztésben, írásbeli pótlás van, a' nélkül hogy erről akár a' végén, akár a' leküldött helytartósági kísé-
ró levélben említés tétetnék, jövendőre nézve a' nm. Helytartó-Tanács megerősíteni rendeltetett, hogy a' megyének ezen aggodalmát osszassa el. A' honosítottak sorát mutató tezikben az tapasztaltatván, hogy ott némelylek szavazat és hely joga nélkül honosítottak, a' nélkül hogy az elv döntetett volna el, a' követeknek eziránt jövő országgy. utasítás fog adatni. Nem kevés figyelmet érdemlő tárgy is ez, mert ez által a' regalisták meg- vagy nem-hivatására tán ut nyilatott, 's e' lényeges kérdésbe csak úgy melleleg bocsátkozni tán nem is igen lehetett volna. Az urbéri törvények kihirdetésére szolgabírák, az ujonczok állítása 's az országos segedelmezések és költségek kivetésének czélszerűbb módjáról véleményadásra választmányok bizáltak meg. — Megyénk népe nagyon hátra van a' miveltésben, 150 helységben alig 25 népiskolája, ez is csak a' kamrai birtokokban 's inkább a' kanur. munkások gyermekei számára; a' nép miveltetése tehát itt legfőbb szükség. — Sept. 9kén évnegyedi gyűlésünk volt 's tárgyai közt Zólyom-megye levele jött szönyegre, mellyben azon kívánságok pártoltatását közli, hogy a' kir. hivatalok betöltései ne halasztassanak országgy. végeztére, mert ez által a' követek ingadozókká 'stb. tétetnek; megyénk e' levelet tudomásul vette 's nem pártolja. Zólyom m. levelében ugyanis az előadott ok, t. i. a' követek függetlenségének feltése, nem állhat meg: országgyűlési követink utasításokkal ellátvák 's ha azokat büntetlenül megszeghetik, ki más, mint a' törvényhatóság oka? Szóba hozatott a' vegyes házasságok körül tett újabb törvénybe ütköző rendelkezés, melly szerint az illy házasságok nem az egyházban és áldás nélkül történnek; 's bár a' protest. házasság körüli eszméjére nézve nem sérelmes és ennek általok sem vétetett, sőt e' tárgybani tanjokhoz közeledésnek nézhető, de a' mennyiben az illy házasságokat, mellyek Mármarosban számosak, akadályozhatónak lehetne tekinteni, mint illyen az 1790ik 26ik tezikbe ütközőnek vétetett 's a' r. k. esperes kihallgattatni rendeltetett. Egy más közérdekű kérdés volt a' tanácskozások folytában: egyenlő joga van e' minden nemesnek valamely egyednek kozkereset alá vetése körüli kérdésben? 's ez igennel döntetett el. A' vétkesnek a' megyei közgyűlésen kereset alá vétele körüli eljárást, mint eskütbírói

(jury) intézvényt lehet 's kell is szemlélni, 's ezt a' megye közönsége elől elvonni épen olly hibás lépés volna, mint e' tárgyban eldöntő szavazási jogot minden nemesnek adni. Igen is egyenlőjoga van a' követ és tisztválasztásoknál 's egyéb tanácskozásokban részvételben is az urodalmakkal bíró dusnak és az egy házu köz nemesnek, 's ez alkotmányunk egyik szebb vonása, melly után más miveltebb népek esengnek; de midőn valakire a' vétkest vagy ártatlant kell kimondani, melly más miveltebb nemzeteknél a' jury-elrendezésben olly főfigyelmet nyere, mind a' kereset alatti személyre, mind a' megyei fenyítő hatalomra káros következtés az általános szavazási jog; káros a' kereset alatti személyre, mert sokszor pártérdekek tesznek valakit vétkesé, bár ártatlan: de ez mindinkább mehet, ha t. i. ártatlan vettetik kereset alá, 's a' törvényszék által, hová a' pártérdekek, kivált a' rendezettekhez, nem kaphatnak be olly igen, fölmentethetik; de mi lesz akkor, ha egy bünösre fog kimondatni a' nem vétkes, 's a' fenyítő igazság így kijátszatik; mert ha az ártatlant lehet vétkesé, miért ne a' vétkest ez uton ártatlanná tenni? 's midőn más miveltebb népeknel a' jury ugy van rendezve, hogy a' kereset alatti személy az ítéletes eljárásra alkalmas tagok közzül bárhánjat visszaveihet, mi az ahoz nemértó ellen sem tehetünk kifogást. Ez esetben tehát, az általános szavazási jog nem czélirányos és alkotványos, hanem veszélyes és czéltévesztető; az actio-megrendelésben csak a' bíraskodhatásra hittel felhatalmazottak vehetnek részt 's czélszerűbben titkos szavazás mellett.

Fiume, oct. 1. Mult hó 25dikén hunyt el guta következtében Marcegla Mátyás, az itteni kormányzóc ülnöke, 's kir. gymnasium igazgatója, életének virító szakában. A' jobb életre költözött szegény szüléktől származván, egyedül ön erejéből jutott fel a' diszes polczra, mellyen őt a' rögtön halál érte. Elhunytát özvegyén 's hét árváján kívül, kiknek a' jó férj 's gyöngéd atya egyedül volt támasza, keseregik számos baráti, kiket szelidsége 's jószívűsége által, magához tudott szorosb kötelékekkel csatolni. Áldás hamvaira! — Fiumei hiteles tudósítások szerint, e' város, és környéke felett sept. 26kán rémítő szélvihar dühöngött: dél tájban keletdélről jöve a' fergeteg iszonyú felhőket korbácsolva maga előtt, dörgés és villámcsapások közt, 's mérgét épen Fiume határa felett önté ki, olly nagyságu jeget hullatva, minőre e' város legvénebb lakosi sem emlékeznek: leszüretelte Tersatto, Grobnik 's Fiume határiban a' szép reménnyel kecsegtetett szőlőfűrtöket néhány perc alatt, 's tán egyedül az üvegeseket örvendezteté meg a' többnyire tojásdad nagyságu jég, rémítő dulást tevén sok ház ablakain; Volosia közelében egy pástorgyerköczét sújtott agyon a' villám, — mint mondják — szájan a' gyomrába hatva; a' martinschitzai intézet kikötőjében pedig egy veszteglő hajó árboczába csapott, de minden veszélyes következmény nélkül. — Fiume évkönyvei szerint, midőn gr. Szapáry kormányzá a' magyar partvédeket, történt határa felett ehez némileg hasonló, de iszonyatosságra ezzel föl nem érő elemi dühöngés; élni fog ez újabb is a' reményétől fosztott szőlősgazda évkönyveiben — mert a' csapások emléke szintolly mélyen veszi magát veséinkbe, mint a' boldog 's örvendetes eseményeké.

S z á n t ó oct. 3k. P é c h y Emmánuel gr. Boldogkő-várat tisztítatván az omladékok ásatása közt három koporsót találtak, egyikén ezeknek e' felulirat látható: Generosus D. Joh. Hankoczi obiit anno 1672. august 26án életének 33 eszt. koporsója belülről be van huzva zöld vászonnal, öltözte veres, kalpaga róka prémmel, veres Zrínyi-dolmányazsinór és gomb nélkül, hasonszinü nadrág sárga oldalt fűző topánykával, hóna alatt egy latin imadságos könyv: Variæ orationes címü, másik alatt fehér kezkenő arany himzettel, dolmánya és nadrágja fekete bürrel bélelve, koporsója hollószin selyemmel bevonva, mellyben egy kereszt fehér selyemből van varrva. A' másik koporsóban Hankoczi Hani János testvérnéje fekszik. Öltözte kávé-szín, rása szoknya, kék rása kötény, rózsaszín fátyol a' fején (Cs magyar váll) 's meztelen lábbal; harmadikban egy gyermek lepedőbe burkolva, fején fejkötő, kezében szegfü és borsfüből kötött bokrétaécska, koporsója fenyőfa, neve Hankoczi Hani és Jánosnak gyermeke. Mind hárma e' halottaknak kiszáradva annyira épen maradt, hogy arcvonalmik is ki ismérhetőek, ruháik még most is igen erősek, oka: mert Boldogkővár magas száraz sziklán fekszik.

KÜLÖNFÉLE: Sajsevics Tódor, szerémmegyei selyemtenyész-tési biztos e' napokban történt elhunytá által a' selyemtenyésztes Szerémmegyében igen sokat vesztett. Szerémmegye már 1743ban kezdé meg a' gazdálkodás e' hasznos ágát nagyban gyakorolni, 's azóta folyvást élénkült ügyelt mindenre, mi azt előmozdithatá. — Szerémmegye egyik utóbbi közgyűlési határozatában a' megyei tisztviselők évdíjától évenkénti lerovást rendelt tétetni alaptőkeül özvegyeik gyámolítására. Az alapszabályok már a' m. kir. helytartótanács elibe terjesztvék. — Szklénóban a' zólyommegyei magyar tudós egyesület f. é. sept. 21kén 5ik évi gyűlést tartá, és jövő évi elnöké Neumann Ignácot választá meg. E' hazafui érzelmű tiszteletes társaság jelenleg 28 tagból áll, kik mind a' besztercebányai püspökmegye papjai, 's köztük apátok, káptalanbeliek és prépostok is találtaknak. E' tudós társulat idő szellemével haladó törekvése: a' nemzeti nyelvet híveik közt lehetőségig terjeszteni és nemzeti nyelvünket a' tötökkel megkedveltetni. E' czélok részint foganatosítvák már, részint pedig folyvást sikeresítéshez közelitnek. A' társulat már számos magyar könyvet osztatott ki szegényebb tanítványok közt, és igen jeles magyar könyvtárnak van birtokában, mellyet legezdszerűbben szokott használni. Az ujonnan megjelenő magyar könyveket választmányi határozat következtében az elnök veszi meg, és így a' könyvtár folyvást szaporodván mindinkább növeli az egyesület szellemi erejét. — Eperjesi hírek szerint bár az ottani vidéken 29 helység határit zuzta össze a' jég, még is a' gabonaár mind e' mellett tetemesül esökkent, mert a' termés általánoson jó volt és igen dúsan fizetett, ámbár az aratás maga folytonos esőzés miatt igen sok vesződséggel párosult. Gyümölcs, kevés vidéket kivévén, igen silány termésű volt; a' burgonya mindazáltal igen bő fizetést igér. Ez magában igen hasznos ugyan; de egyszersmind kártékony következményü, mert nagyobb résziből pályinkát főznek, mellynek ol-

esősága számos földművelőnek kora halált fog okozni. Miért nem létesül hazánkban józansági társulat a pályainkavás ellen?

(Ipar-és tözsérügy.) Lipesei hírek szerint az ottani mihály-napi sokadalom igen élénk volt ugyan, de sikerre nézve középjóságuk közzé is alig számítható, ámbár minden nemű divatczikk igen jól kelt. Posztó és bőr szinte igen élénkül ment, különösen az utóbbi, mellynek ára a mult sokadalmihoz képest tetemesül emelkedék. A jó posztót gyorsan vették, s egy részben a mult sokadalminál valamennyire magasb áron, mit jobbadán azon körülménynek tulajdoníthatni, miszerint e mostani vásárra valamivel kevésb posztómennyiség gyűlt össze, a közelgő tél pedig minden esetre többet igényelt a nyáron kívánni szokottnál. Egyébiránt a száraz nyár is okozá, hogy most kevésb posztó vala fülhalmozva, mert számos gyár vízhiány miatt több hetet munka nélkül kényszerült eltölteni. A vásár utolsó napjaiban mindazáltal már a posztó is valamennyire léhábban kelt, selyemárak pedig épen csak kevés vevőre találtak. Görög kereskedők nagy számmal voltak ugyan jelen; de nem igen mutattak vásárlásra kedvet a hazájokban uralkodó általános kereskedési pangás miatt. —

Ausztria.

(Az ausztriai követ hivatalos jelentése Szyria és Egyiptus elvételeiről M. Alitól). Trieszt, oct. 4. Az itteni pénztözsér választmány köv. hirtetést bocsátott közre: A cs. kir. tartományi kormányzék 24,391 szám alatt mai napon kiadott rendelvénye szerint a konstantinápolyi ausztriai követség sept. 16-uk köv. jelentést tesz: „Mivel M. Ali egyiptusi basa a jul. 15-ki londoni szerződés föltéteit, mik a levantei béke helyreállítását illetik, el nem fogadván, a magas porta azon szomorú állásba helyezve látja magát, miszerint szövetséges társival kénytető szabályokhoz szükség nyulnia, hogy Egyiptust és Szyriát ismét a szultán törvényszerű urasága alá visszahozza. Ennek következtiben a török kormány minden egyiptusi és szyriai kikötőt és áruhelyet ostromzár-alattivá nyilatkoztat, és az itt levő idegen követeknek erről hivatalos jelentést tesz, hogy ezen rendszabályokról tudomásuk legyen. Az említett kikötők és áruhelyek ostromzár alá vettetése azonnal megkezdetik, mihelyt az e végre szükséges hadi hajók rendeltetési helyekre érnek. A kormányzék rendelvény szerint ezen tudósítást ezennel tudomására juttatjuk a kereskedői karnak. — Alexandriát is ostromzár alá vetették már Beiruth bevétele után. —

(Katonai összeküvés Galliciában). Lengyel határ, sept. 21. Ön tudni ohajtja, mennyi igaz van a katonai összeesküvésben, s az azzal összefüggő, bécsi diákok iránt indított nyomozásban, mellyről külföldi lapok annyi sokat beszéltek. Én erről némi felvilágosítást adhatok Önnek. A Mazzuchelli ezredben, mellynek toborzó-helye Gallicia, és melly a bölcs elhelyezési elv ellenére szakadatlanul azon környékben állomásozott, melly a lengyel zendület óta többféle politikai bujtogatásnak tüzkövíül szolgált, két hadnagy, kik elégtelenek lévén az elő nem léptetes miatt, s az Angliából, Franciaországból ide foltonkint szállongó kiküldöttek által elesábittatván, a régi lengyel királyság, vagy inkább a lengyel köztársaság visszaállítására egyetültek, ezekhez csatlakozott 6—8 hadnagy, néhány altiszt, és kadét ugyanazon ezredből, továbbá egy pár fő-és altiszt a Kudelka b. s Nugent gr. ezredből, végre több elutasított diák és elszegényült földbirtokos. Lehet, hogy többen is voltak benne, de kik mint okosabbak jobban el tudták magokat titkolni. Szóval 25—30 katonai adatott ezen titkos társaságban részvéteért a büntető igazság kezibe, és jaj a kolomposoknak, ha a katonai törvény egész súlyát érezteti velök! Ön ebből látni fogja, hogy ezen csirájában elfojtott okatlan társulatot helytelenül nevezék katonai összeesküvésnek, és hogy ez az ugynevezett népfölségi bujtogatásról is áll, mellyet Bécsben néhány orvos-és műiskolai növendék közt fölfedeztek, és a mellyben hasztalanul tettek bővebb nyomozást. Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus. De ezen bujtogatás nincs tanulság nélkül a jövőre: mert ez arra tanít bennünket, hogy a zendülési propaganda vérengző terveibe huzza a növekedő nemzedéket, és hogy gyermekink, ha nem vigyáz a kormány, nem sok jót várhatnak. —

Spanyolország.

(A madridi junta újabb határozati). Bordeaux, sept. 30-ikán: „A kormányzó királyné azon rendelete, melly Esparterot ministerség-alakításra bizza meg, sept. 23-ikán jutott a madridi junta kezeibe. Azon körülmény, miszerint e rendelet don Cabello ideigleni belminister által volt aláírva, haragra lobbantá a fölségi jogokat igénylő juntát, melly tüstint falragaszok által értesíté a népet, hogy a junta maga fölött semmi felsőséget nem ismer meg, don Cabello hivatalos hatalomgyakorlatáról nem tud semmit, s ennek következtében a királyné rendeletét nem kapottnak kénytelen nyilatkoztatni. Don Cabello, ámbár határozottan ellenzéni férfi, nagy részét elváltatán dicsvágya miatt. A hivatalviselőket egymásután tömegestül űzi tova a madridi junta; mind azok, kik a közbizalmat legnagyobb mértékben nem bírják, a junta kormányzatát akadályozni törekszenek, vagy parancsit nem teljesítik elég pontos készséggel, tüstint elvesztik hivatalaikat. A kormányzat több ága tetemesül szenved ugyan; de a junta szemei minden tárgy fölött szigorúan őrködnek, és a pillanat fontossága daczára is annyira tudott már menni, hogy még a szűkülő papság éhségét is megenyhité. A tartományokból naponkint számos küldöttség érkezik a fővárosi juntához; Espartero megérkezte előtt azonban hihetőleg semmi fontosb végzés nem jövend foganatba. Iriarte tábornok folyvást szoros őrizet alatt van hazában. A burgosi tanács, melly a fővárosi junta haladását még igen lassúnak tartja, hozzá intézett fölrásában ezeket kívánja: 1) mind azok hitszegő árulóknak

nyilváníttassanak, kik a hatósági törvényt helyeslék, annak helyben-hagyatását s megerősítettését tanácslá, vagy kérelmezési jog és sajtó-szabadság ellen bármilyen tekintetben vétkeztek; ezek tüstint fosztassanak meg minden nyugdíjtól, hivattaltól, rangtól, rendtől és polgárjogtól, nemesak mostanra, hanem visszavonhatatlanul örök időkre. 2) A két királyné minden udvartisztje s főhivatalviselője tüstint bocsáttassék el, magától értődvén, hogy azért még más törvényes büntetés alá is vetteszenek. 3) Tulajdon junta-alapítás, melly minden illy esetben rögtön-bíráskodási jogot gyakorolhasson. A községtanács ez üdvös határozatokban biztos kezességét látja a spanyol nemzet békés jóllétének, melly annyi ideig volt azok hálátlanságának áldozatja, kikért mindenkor nagylelkűleg szokta pénzét és fiainak véréit elpazarlani. E hangu-latnál fogva nem igen kedvező hatásu leend Espartero azon legújabb nyilatkozata, miszerint Madridba utazván Valenciában is fog néhány órát eltölteni, a kormányzó királynéval tanácskozás végett. Cadiz és Valencia közt darab ideig a népháborgás miatt minden közlekedés megszünt; most azonban már ismét szabadon járhatnak a posták, mert mindenütt békével szándékozik a nép bevárni Espartero közbenjárulása sikerét. E szerint most pillanatnyi csönd uralkodik Spanyolországban; mellyet azonban veszélyes kitérés fog követhetni, ha Espartero le nem csöndesítheti a madridi juntát. —

(Espartero utban Madrid felé.) A madridi junta, mint látszik, könnyíteni akarja Esparteronak a ministerség-alakítást, mert következő tervet küldé főhadiszállására: Gonzalez, kül-, Ferrer, pénz-, Van Halen, had-és tengerész-, Infante, bel-, Cortine, nyilvános munka-minister; a jogministerséget tulajdon akarátjára bizván. Elfogadja e majd Espartero e tervet? az rövid idő múlva ki fog fejleni, mert már utban van Madrid felé, hol személyesen szándéka a juntával alkudozni. —

Anglia.

(Tűzvész a devonporti hajógyárban. Elegy.) Sept. 27-én este Talavera sorhajón tűz támadván a pusztító elem azonnal Imogene fregátra terjedt. Mind két hajó egészen elégett és Minden sorhajó is tetemesül szenvedett. A közel fűrészmalmok leszaggatása által gátot vetének a tűz további pusztításának, és a tömérdek gyárszert szerencsésen megmenték. A gyuladást szándékosan mondják gerjesztettnek, mit azon körülmény látszik tanusítani, miszerint Talaverán öt hét óta nem dolgozott senki s mégis e hajóban egyszerre két helyen mutatkozott a tűz. Talavera sorhajón lengett Nelsonnak trafalgari és Exmouth lordnak algiri lobogója, s így az angol dicsőség drága ereklyéje veszett el e gyászos esemény által, miből baljóslatokat suttognak a mostani hadifordulatra nézve. Az égés tekintete iszonyú-szép volt, és a lángok 100 lábnyi magosra esapdoztak föl. 22 feckendő regg. 5 óráig kezdve egész nap folyvást dolgozott, s még éjjel is pattogva égett számos deszka-és gendarakás. A kárt mintegy 400 ezer font sterlingre böcsülük, jobbadán épület-fában, mert az említett két hajó olly roncsolt állapotban volt már, hogy belőlük egyenkint 20 ezer font sterling is alig került volna ki rendes árverés útján. Anglia kiapadhatlan segélyforrasi mellett e vesztesség csekély ugyan, de mégis érzékeny csapásnak tekinthető a mostani körülmények közt, főleg, ha hirtelen csakugyan háborura kerülne a dolog. Ha a gyujtogatónak nem kerül kézre, ugy folyvást nagyobb veszélytől retteghet a kormány, mert azon gyárban legalább 5 millió font sterlingnyi építészeti igazgatóság azon fontos találmányt vizsgálja most, melly szerint egyetlen hajóval rövid idő alatt 100 sorhajót fenékre lőhetni. — Sept. 21-én Dublin közelében gyulást tartván O'Connell párthivei, bizonyos Mooney így nyilatkozték: „Mi Anglia ellen nem akarunk háborut viselni; de Anglia gyárjai ellen összeesküszünk, míg jogainkat egészen helyreállítják, míg ismét tulajdon parlamentünk leend Dublinban. Az angol gyárországot száműzzük egész Irlandból. Mi 9 millió emberből állunk, és esküszünk, hogy egyetlen angol czérnaszál sem jövend testünkre, mielőtt saját törvényhozásunkat ismét visszanyernök. (Tetszés.) Férfiak, asszonyok, gyermekek, — mindnyájan ezt teendjük. Azon falu, mellyben én lakom, már megtevé a kezdetet, valamennyinek követni kell e példát. Két köteg gyapjut küldöttünk már gyárba, s mihelyt kész leend a posztó, tüstint kabátokat varratunk belőle. Ti irlandi hölgyek saját fonásu és szövésü szoknyát fogtok viselni vászonból, mikép nagyanyáitok tevék; gondoljátok meg, hogy az első keresztyének csak vásznat viseltek. Vászonruhát viseltek az apostolok; vászonruhát maga az istennek fia is. Megváltótok édesanyja is vászonruhát viselt, s ki szégyellhet ollynemű szövetet viselni, mellyben Megváltótok szenvedett és vértett? (Mély benyomás.) Igen is, ti visszautasítandjátok Anglia vérbe mártott gyapotszöveget, szolgaságtok ez ocsmány jeleit. — Limerikben oct. 7-ikén nagy politikai lakomát adandnak O'Connell tiszteletére, mit az izgató elfogadott. — A lordmayer-választást már megkezdék Londonban; első napon a radical Harmer 291 szavazatot kapott, Pirie mellett 143 és Johnson részire csak 147 választó nyilatkozott. — Kínában a Kvangin templom papja egy tojást mutatott a népnek, mit kakas

hazánkban, mert illy főispán a felingerült keblekbe is irántai mély tiszteletet oltván, a legtulzabb indulatokat is megismérni kényti, hogy a használt eszközök a közönség átkát csak úgy kerülhetik el biztosan, ha ferde alkalmaztatásukkal az üzöbe vett czélt nem undokítják, s a féltékenyül megörzött ely üdvösségét gyakorlati aljasodás bélyegével legalább az elváló perczen diplomatikai nyilványossággal illetni irtóznak. Kövesse szelid fő kormányzónk minden lépteit a királyok urának bőséges áldása, s ne engedje a magyarok istene soha helyhatósági legérdekesb jogainkkal élésnél előfordulni szokott forrongásnak a türhető mértéket annyira meghaladni, hogy a közönségnek híven szolgálni akaró polgárok, a kisebb roszt választva, inkább szandéjkokról eleve lemondjanak. Az ujonnan választott tisztikar névsora imez: Első alispán: Madocsányi Pál; másod: Kiszely János; főjegyző: Thuránszky Péter; másod főjegyző: Joob Adolf; első aljegyző: Slachta János; másod: Kaszaniczky Lajos; hadi főadószedő: Szentiványi Jenő; honi főadószedő Platthy Dónát; utigazgató: Szmracsányi Imre; számvevő: Rady Mihály; levéltárnok: Andaházy János; főügyvéd: Dettrich Dániel; alügyvéd: Dobák Antal; pertári elnök: Kubinyi Miksa; aladószedők: Szmracsányi Gusztáv és Thuránszky Márton; napkeleti járásban főszolgabíró: Lehoczky Károly; alszolgabírák: Szentiványi Imre és Lehoczky János; esküttek: Pongrácz József és Szentiványi Adolf; várnagy: Szmracsányi Miklós; uti biztos: Luby Miklós; déli járásban főszolgabíró: Kubinyi Mihály; alszolgabírák: Lissovényi János és Szentiványi Dienes; esküttek: Andaházy Elek s Vitalis Gergely; éjszaki járásban főszolgabíró: Szentiványi Márton; alszolgabírák: Pongrácz Márk és Szentiványi János; esküttek: Okolicsányi Rudolf és Csemiczky Lajos; — napnyugoti járásban főszolgabíró: Andaházy Ágoston; alszolgabírák: Mesko Arisztid és Kabzán József; esküttek: Dettrich András és Tholt József; utbiztos Vitalis Simon; irnokok: Malatinszky Elek és Lányi János megyei; Kiszely Vendelin első alispáni; Platthy Adeodat főjegyzői.

T. Keszi sept. 21kán: Négyesi Erzsébet nevű anya, 7ik éves leánykáját bőrbetegsége orvoslása végett fűtött kemenczébe dugta, s az életveszélyt azonnal érző szerencsétlen gyermek rimánykodására s ordítózására, mitsem hajtva, kemenczeszájára előtű nyomván, ott hagyta. Mire visszament, a szenvedőt már olly esőndben találta, hogy az még csak nem is szuszogott, azaz meghalt. Illy kuruzslások, kivált az itt közönségesen sülynek nevezett, de nem tudom, csak gyanítom, minemű dögleletességnek (lues) betegét czinóber-füstre hordóba, vagy hordó alá borítással orvoslása körül, nem ritkák. Tavasz derültével alig lehet a sok „fűtőn voltam“ koldulási okkal, hihetőleg kenőcsül használandó óhájért kunyoráló, kék sebhelyek s gyanús varasság miatt sinylódó fonnyadt lézengőket kielégíteni. Vajjon mikor terjed már honunkban az emberi szeretet országa annyira, hogy a veszendő emberiséget hóhér-olly illy gonosznak csak valamennyire is eleje vétessék?! E. A.

Az agarász társaság által f. évi oct. 5kén és 6kán Üllön tartott agarászatkor a mostani futásra bejelentett négy pár kölyök-agar között több próbafutás után legjobbnak ismertetett Valthiop, Guyon Rikhard gr. agara, és így az első díjt ez nyerte el; a másodikat nyerte F e c s k e Wenckheim László b. agara. — Jövő agarászat helyeül V e s e s, megjelenési határnapul f. e. nov. Sika tüzetteti ki, az agarászat az azt követő napokon fogván tartatni. Azon t. ez részvényes urak, kik e társaságban továbbra is maradni kívánnak, jövő 18^{10/41} esztendőre járandó részvényeiket befizethetik alulírtnál Pesten Gránátos utca 464. sz. Trattner-Károlyi ház 2ik emelet. Kalas Zsigmond s. k. jegyző.

Aug. 13. és 14dik napjain tartatott Mármaros közgyűlése, mellyen, a hongyülésről tett követi rövid végtudósítás folytatában, az alkotott törvények kihirdetett. Athatván e végmege Rendeit is ezen dus jóvendőt ígéro újabb törvények, ő fels. ezek megerősítéseért hódoló köszönő-felirás szavaztatott, nádor Ó főhűségének, az országbíró, kancellár s a képviselői tábla elnöke nmságuknak pedig főispánunk indítványára hálás köszönő szavaztatott. A törvény kihirdetés k ö z b e n a XXII dik törvényekkel 44dik Jánál azt vevén észre, hogy ott, az eredeti magyar szerkesztésben, írásbeli pótlás van, a nélkül hogy erről akár a végén, akár a leküldött helytartósági kísé- rő levélben említés tételnek, jóvendőre nézve a nm. Helytartó-Tanács megerősíteni rendeltetett, hogy a megyének ezen aggodalmát oszlassa el. A honosítottak sorát mutató tezikben az tapasztaltatván, hogy ott némelyek szavazat és hely joga nélkül honosítottak, a nélkül hogy az elv döntetett volna el, a követeknek eziránt jövő országgy. utasítás fog adatni. Nem kevés figyelmet érdemlő tárgy is ez, mert ez által a regalistik meg- vagy nem-hivatására tán ut nyitattott, s e lényeges kérdésbe csak egy melleleg bocsátkozni tán nem is igen lehetett volna. Az urbéri törvények kihirdetésére szolgabírák, az ujonczok állítása s az országos segedelmezések és költségek kivetésének czélszerűbb módjáról véleményadásra választmányok bizattak meg. — Megyénk népe nagyon hátra van a míveltségben, 150 helységében alig 25 népiskolája, ez is csak a kamrai birtokokban s inkább a kamr. munkások gyermekei számára; a nép míveltetése tehát itt legfőbb szükség. — Sept. 9kén év- negyedi gyűlésünk volt s tárgyai közt Zólyom-megye levele jött szőnyegre, mellyben azon kívánságok pártoltatását közli, hogy a kir. hivatalok betöltései ne halasztassanak országgy. végeztére, mert ez által a követek ingadozókká stb. tételnek; megyénk e levelet tudomásul vette s nem pártolja. Zólyom m. levelében ugyan az előadott ok, t. i. a követek függetlenségének feltétele, nem állhat meg: országgyűlési követnek utasításokkal ellátvák s ha azokat büntetlenül megszeghetik, ki más, mint a törvényhatóság oka? Szóba hozatott a vegyes házasságok körül tett újabb törvénybe ütköző rendelkezés, melly szerint az illy házasságok nem az egyházban és áldás nélkül történnek; s bár a protest. házasság körüli eszméjére nézve nem sérelmes és ennek általok sem vétetett, sőt e tárgybani tanjokhoz közeledésnek nézhető, de a mennyiben az illy házasságokat, mellyek Mármarosban számosak, akadályozhatónak lehetne tekinteni, mint illyen az 1790ik 26ik tezikbe ütközőnek vétetett s a r. k. esperes kihallgatni rendeltetett. Egy más közérdekű kérdés volt a tanácskozások folytában: egyenlő joga van e minden nemesnek valamely egynek kozkereset alá vetése körüli kérdésben? s ez igennel döntetett el. A vétkesnek a megyei közgyűlésen kereset alá vétele körüli eljárást, mint eskütbírói

(jury) intézvényt lehet s kell is szemlélni, s ezt a megye közönsége elől elvonni épen olly hibás lépés volna, mint e tárgyban eldöntő szavazási jogot minden nemesnek adni. Igen is egyenlőjoga van a követ és tisztválasztásoknál s egyéb tanácskozásokban részvételben is az urodalmakkal bíró dusnak és az egy házu köz nemesnek, s ez alkotmányunk egyik szebb vonása, melly után más míveltebb népek esengnek; de midőn valakire a vétkest vagy ártatlant kell kimondani, melly más mívelt nemzeteknél a jury-elrendezésben olly főfigyelmet nyere, mind a kereset alatti személyre, mind a megyei fenytő hatalomra káros következtésű az általános szavazási jog; káros a kereset alatti személyre, mert sokszor pártérdekek tesznek valakit vétkessé, bár ártatlan: de ez mindinkább mehet, hat. i. ártatlan vettetik kereset alá, s a törvényszék által, hová a pártérdekek, kivált a rendezettekhez, nem kaphatnak be olly igen, fölmentethetik; de mi lesz akkor, ha egy bünszere fog kimondatni a nem vétkes, s a fenytő igazság így kijátszik; mert ha az ártatlant lehet vétkesé, miért ne a vétkest ez uton ártatlanná tenni? s midőn más míveltebb népeknel a jury ugy van rendezve, hogy a kereset alatti személy az ítéletes eljárásra alkalmas tagok közül bárhánjat visszavethet, mi az ahoz nemértő ellen sem tehetünk kifogást. Ez esetben tehát, az általános szavazási jog nem czélirányos és alkotványszerű, hanem szélys és czéltévesztető; az actio-megrendelésben csak a bíraskodhatásra hittel felhatalmazottak vehetnek részt s czélszerűbben titkos szavazás mellett.

F i u m e, oct. 1. Mult hó 25dikén hunyt el guta következtében Marcegla Mátyás, az itteni kormányzék ülnöke, s kir. gymnasium igazgatója, életének virító szakában. A jobb életre költözött szegény szüléktől származván, egyedül ön erejéből jutott fel a diszes polczra, mellyen őt a rögtön halál érte. Elhunytát özvegyén s hét árváján kívül, kiknek a jó férj s gyöngéd atya egyedül volt támasza, kesergik számos baráti, kiket szelidsége s jószívűsége által, magához tudott szorosb kötelekekkel csatolni. Áldás hamvaira! — Fiumei hiteles tudósítások szerint, e város, és környéke felett sept. 26kán rémítő szélvihar dühöngött: dél tájban keletdélről jöve a fergeget iszonyú felhőket korbácsolva maga előtt, dörgés és villámpasapók közt, s mérgét épen Fiume határa felett önté ki, olly nagyságu jeget hullatva, minőre e város legvénebb lakosi sem emlékeznek: leszüretelte Tersatto, Grobnik s Fiume határiban a szép reménynyel kecsgetett szőlőfűrtöket néhány perc alatt, s tán egyedül az üvegeseket örvendezteté meg a többnyire tojásdad nagyságu jég, rémítő dulást tevén sok ház ablakain; Volosia közelében egy pásztorgyerkőczét sújtott agyon a villám, — mint mondják — szájan a gyomrába hatva; a martinschitzai intézet kikötőjében pedig egy veszteglő hajó árbozába csapott, de minden veszélyes következtés nélkül. — Fiume évkönyvei szerint, midőn gr. Szapary kormányzá a magyar partvidéket, történt határa felett ehez némileg hasonló, de iszonyatosságra ezzel föl nem érő elemi dühöngés; élni fog ez újabb is a reményétől fosztott szőlősgazda évkönyveiben — mert a csapások emléke szintolly mélyen veszi magát veséinkbe, mint a boldog s öröndetes eseményké.

S z á n t ó oct. 3k. P é c h y Emmánuel gr. Boldogkő-várat tisztítatván az omladékok ásatása közt három koporsót találtak, egyikén ezeknek e felülirat látható: Generosus D. Joh. Hankoczi obiit anno 1672. august 26án életének 33 eszt. koporsója belülről be van huzva zöld vászonnal, öltözete veres, kalpaga róka prémmel, veres Zrínyi-dolmányazsinór és gomb nélkül, hasonszinű nadrág sárga oldalt fűző topánykával, hóna alatt egy latin imadságos könyv: Variæ orationes című, másik alatt fehér kezkenő arany himzettel, dolmánya és nadrágja fekete bőrrrel bélelve, koporsója hollószin selyemmel bevonva, mellyben egy kereszt fehér selyemből van varrva. A másik koporsóban Hankoczi Hani János testvérenje fekszik. Öltözete kávé-szin, rása szoknya, kék rása kötény, rózsaszín fátöl a fején (s magyar váll) s meztelen láb- bal; harmadikban egy gyermek lepedőbe burkolva, fején fejkötő, kezében szegfü és borsfűből kötött bokrétaeska, koporsója fenyőfa, neve Hankoczi Hani és Jánosnak gyermeke. Mind hárma e halottaknak kiszáradva annyira épen maradt, hogy arcvonalmik is ki ismérhetők, ruháik még most is igen erősek, oka: mert Boldogkővár magas száraz sziklán fekszik.

KÜLÖNFÉLE: Sajsevics Tódor, szerémmegyei selyemtenyész- tési biztos e napokban történt elhunytá által a selyemtenyészés Szerémmegyében igen sokat vesztett. Szerémmegye már 1743ban kezdé meg a gazdálkodás e hasznos ágát nagyban gyakorlani, s azóta folyvást élénkült ügyelt mindenre, mi azt előmozdithatá. — Szerémmegye egyik utóbbi közgyűlési határozatában a megyei tisztviselők évdíjától évenkénti le- rovást rendelt tételni alapítóik özvegyeik gyámolítására. Az alapszabályok már a m. kir. helytartótanács elibe terjesztvék. — Széklenóban a zólyommegyei magyar tudós egyesület f. é. sept. 21kén 5ik évi gyűlést tartá, és jövő évi elnökké Neumann Ignácot választá meg. E hazafui érzelmű tiszteletes társaság jelenleg 28 tagból áll, kik mind a beszter- czebányai püspökmegye papjai, s köztük apátok, káptalanbeliek és pré- postok is találtnak. E tudós társulat idő szellemével haladó törekvése: a nemzeti nyelvet híveik közt lehetőségig terjeszteni és nemzeti nyelvünket a tótokkal megkedveltetni. E czélok részint foganatosítvák már, részint pedig folyvást sikeresítéshez közelitnek. A társulat már számos magyar könyvet osztatott ki szegényebb tanítványok közt, és igen jeles magyar könyvtárnak van birtokában, mellyet legezélszerűbben szokott használni. Az ujonnan megjelenő magyar könyveket választmányi határozat következtében az elnök veszi meg, és így a könyvtár folyvást szaporodván mindinkább növeli az egyesület szellemi erejét. — Eperjesi hírek szerint bár azottani vidéken 29 helység határit zuzta össze a jég, még is a gabonaár mind e mellett tetemesül esökkent, mert a termés általános jó volt és igen dúsan fizetett, ambar az aratás maga folytonos esőzés miatt igen sok vesztéssel párosult. Gyümölcs, kevés vidéket kivévén, igen silány termésű volt; a burgonya mindazáltal igen bő fizetést ígér. Ez magában igen hasznos ugyan; de egyszerűs mind kártékony következtésű, mert nagyobb résziből pályinkát főznek, mellynek ol-

csósága számos földművelőnek kora halált fog okozni. Miért nem létesül hazánkban jözansági társulat a pályinkavás ellen?

(Ipar- 's tőzsérügy.) Lipcsei hírek szerint az ottani mihály-napi sokadalom igen élénk volt ugyan, de sikerre nézve középszerűségük közé is alig számítható, ámbar minden nemű divatcikk igen jól kelt. Posztó és bőr szinte igen élénkül ment, különösen az utóbbi, melynek ára a múlt sokadalmihoz képest tetemesül emelkedék. A jó posztót gyorsan vették, 's egy részben a múlt sokadalminál valamennyire magasb áron, mit jobbadán azon körülménynek tulajdoníthatni. miszerint e mostani vásárra valamivel kevésb posztómennyiség gyűlt össze, a közelgő tél pedig minden esetre többet igényelt a nyáron kívánni szokottnál. Egyébiránt a száraz nyár is okozá, hogy most kevésb posztó vala fölhalmozva, mert számos gyár vízhiány miatt több hetet munka nélkül kényszerült eltolteni. A vásár utolsó napjaiban mindazáltal már a posztó is valamennyire léhábban kelt, selyemáruk pedig éppen csak kevés vevőre találtak. Görög kereskedők nagy számmal voltak ugyan jelen; de nem igen mutattak vásárlásra kedvet a hazájokban uralkodó általános kereskedési pangás miatt. —

Ausztria.

(Az ausztriai követ hivatalos jelentése Szyria és Egyiptus elvételeiről M. Alitól). Trieszt, oct. 4. Az itteni pénztőzsér választmány köv. hirtetést bocsátott közre: A' es. kir. tartományi kormányzék 24,391 szám alatt mai napon kiadott rendelvénye szerint a' konstantinápolyi ausztriai követség sept. 16. rulköv. jelentést tesz: „Mivel M. Ali egyiptusi basa a' jul. 15. ki londoni szerződés föltéteit, mik a' levantei béke helyreállítását illetik, el nem fogadván, a' magas porta azon szomorú állásba helyezve látja magát, miszerint szövetséges társival kénytető szabályokhoz szükség nyulnia, hogy Egyiptust és Szyriát ismét a' szultán törvényszerű urasága alá visszahozza. Ennek következtiben a' török kormány minden egyiptusi és szyriai kikötőt és áruhelyet ostromzár-alattivá nyilatkoztat, és az itt levő idegen követeknek erről hivatalos jelentést tesz, hogy ezen rendszabályok tudomásuk legyen. Az említett kikötők és áruhelyek ostromzár alá vettetése azonnal megkezdetik, mihelyt az e' végre szükséges hadi hajók rendeltetési helyekre érnek.“ A' kormányzék rendelvény szerint ezen tudósítást ezennel tudomására juttatjuk a' kereskedői karnak. — Alexandriát is ostromzár alá vetették már Beiruth bevétele után. —

(Katonai összeküvés Gallicziában). Lengyel határ, sept. 21. Ön tudni ohajtja, mennyi igaz van a' katonai összeküvésben, 's az azzal összefüggő, bécsi diákok iránt indított nyomozásban, melyről külföldi lapok annyi sokat beszéltek. Én erről némi felvilágosítást adhatok Önnek. A' Mazzuchelli ezredben, melynek toborzó-helye Galliczia, és mely a' böles elhelyezési elv ellenére szakadatlanul azon környékben állomásozott, mely a' lengyel zendület óta többféle politikai bujtogatásnak tüzkövíül szolgált, két hadnagy, kik elégületlenek levén az elő nem léptetes miatt, 's az Angliából, Franciaországból ide foltonkint szállongó kiküldöttek által elesébbítatván, a' régi lengyel királyság, vagy inkább a' lengyel köztársaság visszaállítására egyesültek, ezekhez csatlakozott 6—8 hadnagy, néhány altiszt, és kadét ugyanazon ezredből, továbbá egy pár fő-és altiszt a' Kudelka b.'s Nugent gr. ezredből, végre több elutasított diák és elszegényült földbirtokos. Lehet, hogy többen is voltak benne, de kik mint okosabbak jobban el tudták magokat titkolni. Szóval 25—30 katonai adatott ezen titkos társaságban részvéteért a' büntető igazság kezibe, és jaj a' kolomposoknak, ha a' katonai törvény egész súlyát érezteti velök! Ön ebből látnifogja, hogy ezen csirájában elfojtott oktalan társulatot helytelenül nevezék katonai összeküvésnek, és hogy ez az ugynevezett népfölségi bujtogatásról is áll, melyet Bécsben néhány orvos-és műiskolai növendék közt fölfedeztek, és a' mellyben hasztalanul tetek bővebb nyomozást. Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus. De ezen bujtogatás nincs tanulság nélkül a' jövőre; mert ez arra tanít bennünket, hogy a' zendülési propaganda vérengző terveibe huzza a' növekedő nemzedéket, és hogy gyermekink, ha nem vigyáz a' kormány, nem sok jót várhatnak. —

Spanyolország.

(A' madridi junta újabb határozati). Bordeaux, sept. 30. ikán: „A' kormányzó királyné azon rendelete, mely Esparterot ministerség-alakításra bizza meg, sept. 23. ikán jutott a' madridi junta kezibe. Azon körülmény, miszerint e' rendelet don Cabello ideigleni belminister által volt aláírva, haragra lobbantá a' fölségi jogokat igénylő juntát, mely tüstint falragaszok által értesíté a' népet, hogy a' junta maga fölött semmi fölsőséget nem ismer meg, don Cabello hivatalos hatalomgyakorlatáról nem tud semmit, 's ennek következtében a' királyné rendeletét nem kapottnak kénytelen nyilatkozatni. Don Cabello, ámbar határozottan ellenzék a' férfi, nagy részét elveszté már népszerűségének, és volt barátai is panaszkodni kezdenek határtalan dicsvágya miatt. A' hivatalviselőket egymásután tömegestül úzi tova a' madridi junta; mind azok, kik a' közbizalmat legnagyobb mértékben nem bírják, a' junta kormányzatát akadályozni törekszenek, vagy parancsit nem teljesítik elég pontos készséggel, tüstint elvesztik hivatalaikat. A' kormányzat több ága tetemesül szenved ugyan; de a' junta szeméiminden tárgy fölött szigorúan örködnek, és a' pillanat fontossága daczára is annyira tudott már menni, hogy még a' szűkülő papság éhségét is megenyhité. A' tartományokból napokint számos küldöttség érkezik a' fővárosi jünthoz; Espartero megérkezte előtt azonban hihetőleg semmi fontosb végzés nem jövend foganatba. Iriarte tábornok folyvást szoros őrizet alatt van házában. A' burgosi tanács, mely a' fővárosi junta haladását még igen lassunak tartja, hozzá intézett fölrásában ezeket kívánja: 1) mind azok hitszegő áruolónak

nyilváníttassanak, kik a' hatósági törvényt helyeslék, annak helyben-hagyatását 's megerősítettését tanácsolják, vagy kérelmezési jog és sajtó-szabadság ellen bármilyen tekintetben vétkeztek; ezek tüstint fosztassanak meg minden nyugdíjtól, hivaltól, rangtól, rendtől és polgárjogtól, nemcsak mostanra, hanem visszavonhatlanul örök időkre. 2) A' két királyné minden udvartisztje 's főhivatalviselője tüstint bocsáttassék el, magától értődven, hogy azért még más törvényes büntetés alá is vettessenek. 3) Tulajdon junta-alapítás, mely minden illy esetben rögtön-bíráskodási jogot gyakorolhasson. A' községtanács ez üdvös határozatokban biztos kezességét látja a' spanyol nemzet békés jóllétének, mely annyi ideig volt azok hálátlanságának áldozatja, kikért mindenkor nagylelkűleg szokta pénzét és fiainak vérért elpazarlani. E' hangulatnál fogva nem igen kedvező hatásu leend Espartero azon legújabb nyilatkozata, miszerint Madridba utazván Valenciában is fog néhány órát eltölteni, a' kormányzó királynéval tanácskozás végett. Cadiz és Valencia közt darab ideig a' népháborgás miatt minden közlekedés megszünt; most azonban már ismét szabadon járhatnak a' posták, mert mindenütt békével szándékozik a' nép bevárni Espartero közbenjárulása sikerét. E' szerint most pillanatnyi csönd uralkodik Spanyolországban; mellyet azonban veszélyes kitörés fog követhetni, ha Espartero le nem csöndesítheti a' madridi juntát.“ —

(Espartero utban Madrid felé.) A' madridi junta, mint látszik, könyíteni akarja Esparteronak a' ministerség-alakítást, mert következő tervet küldé főhadiszállására: Gonzalez, kül-, Ferrer, pénz-, Van Halen, had-és tengerész-, Infante, bel-, Cortine, nyilvános munka-minister; a' jogministerséget tulajdon akarátjára bizván. Elfogadja e' majd Espartero e' tervet? az rövid idő múlva ki fog fejlenni, mert már utban van Madrid felé, hol személyesen szándéka a' jünthával alkudozni. —

Anglia.

(Tűzvész a' devonporti hajógyárban. Elegy.) Sept. 27. én este Talavera sorhajón tűz támadván a' pusztító elem azonnal Imogene fregátra terjedt. Mind két hajó egészen elégett és Minden sorhajó is tetemesül szenvedett. A' közel fűrészmalmok leszaggatása által gátot vetének a' tűz további pusztításának, és a' tömérdek gyárszert szerencsésen megmenték. A' gyuladást szándékosan mondják gerjesztettnek, mit azon körülmény látszik tanusítani, miszerint Talaverán öt hét óta nem dolgozott senki 's mégis e' hajóban egyszerre két helyen mutatkozott a' tűz. Talavera sorhajón lengett Nelsonnak trafalgari és Exmouth lordnak algiri lobogója, 's így az angol dicsőség drága ereklyéje veszett el e' gyászos esemény által, miből baljóslatokat suttognak a' mostani hadifordulatra nézve. Az égés tekintete iszonyú-szép volt, és a' lángok 100 lábnyi magosra esapdoztak föl. 22 feckendő regg. 5 óráig kezdve egész nap folyvást dolgozott, 's még éjjel is pattogva égett számos deszka- 's gendarakás. A' kárt mintegy 400 ezer font sterlingre böcsülik, jobbadán épület-fában, mert az említett két hajó olly roncsolt állapotban volt már, hogy belőlük egyenkint 20 ezer font sterling is alig került volna ki rendes árverés útján. Anglia kiapadhatlan segélyforrasi mellett e' veszteség csekély ugyan, de mégis érzékeny esapásnak tekinthető a' mostani körülmények közt, főleg, ha hirtelen csakugyan háborura kerülne a' dolog. Ha a' gyujtogató nem kerül kézre, ugy folyvást nagyobb veszélytől rettegethet a' kormány, mert azon gyárban legalább 5 millió font sterlingnyi építészere van fölhalmozva. A' part gránitbéllese a' rendkívüli tűz miatt mind összeropedezett. — Sept. 28. ikán kormánytanács volt a' külügyhivatalban; eredvénye még nincs hivatalos uton köztudomásra bocsátva, magányos hírek szerint mindazáltal Anglia nem akarja M. Ali újabb engedvényit elfogadni, és a' ministerség határozottan oda nyilatkozik, hogy a' basát a' szerződés értelméhez szoroson ragaszkodva fegyveresen kell megtámadni, Stopford hajóvezért pedig megfeddni, mivel a' kényszerítő rendszabályok foganatosítását eddig hanyag gyöngeggel eszközlé. Vannak ellenben, kik mondják, mikép néhány minister meg nem jelenhetése miatt sept. 28. ikán semmi határozatot nem hozott a' kormány, hanem újabb tanácskozási határidőül octob. 1. sőtét tüste ki. — A' tengerészeti igazgatóság azon fontos találmányt vizsgálja most, mely szerint egyetlen hajóval rövid idő alatt 100 sorhajót fenékre löhetni. — Sept. 21. kén Dublin közelében gyulést tartván O'Connell párthivei, bizonyos Mooney így nyilatkozik: „Mi Anglia ellen nem akarunk háborut viselni; de Anglia gyarai ellen összeesküszünk, míg jogainkat egészen helyreállítja, míg ismét tulajdon parlamentünk leend Dublinban. Az angol gyarországot száműzzük egész Irlandból. Mi 9 millió emberből állunk, és esküszünk, hogy egyetlen angol czérnaszál sem jövend testünkre, mielőtt saját törvényhozásunkat ismét visszanyernök. (Tetszés.) Férfiak, asszonyok, gyermekek, — mindnyájan ezt teendjük. Azon falu, mellyben én lakom, már megtevé a' kezdetet, valamennyinek követni kell e' példát. Két köteg gyapjút küldöttünk már gyárba, 's mihelyt kész leend a' posztó, tüstint kabátokat varratunk belőle. Ti irlandi hölgyek saját fonásu és szövésü szoknyát fogtok viselni vászonból, mikép nagyanyáitok tevék; gondoljátok meg, hogy az első keresztyének csak vásznat viseltek. Vászonruhát viseltek az apostolok; vászonruhát maga az istennek fia is. Megváltótok édesanyja is vászonruhát viselt, 's ki szégyellhet ollynemű szövetet viselni, mellyben Megváltónk szenvedett és vérzett? (Mély benyomás.) Igen is, ti visszautasítandjátok Anglia vérbe mártott gyapotszöveget, szolgaságtok ez ocsmány jeleit.“ — Limerikben oct. 7. ikén nagy politikai lakomát adandnak O'Connell tiszteletére, mit az izgató elfogadott. — A' lordmayor-választást már megkezdék Londonban; első napon a' radical Harmer 291 szavazatot kapott, Pirie mellett 143 és Johnson részire csak 147 választó nyilatkozott. — Khinábau a' Kvangin templom papja egy tojást mutatott a' népnek, mit kakas

tojt 's ebből már most mindenféle baljósokat következtet a' könnyen-hívó nép a' mostani háborus viszonyokra nézve. — A' kormány még mindeddig folytatja harczkészületeit, és majd minden héten indul egy két fegyveres hajó a' földközi tengerre, oly csöndesen, mintha csupán gyakorlati vitorlázás tüzetnek ki céljaul. Különösen annyi fegyveres gőzöse áll már Angliának csatakészzen, hogy semmi aggasztó következménytől nem tarthat, ha csakugyan álgudörgés fogja megfejteni a' keleti kérdést. —

Franciaország.

(Rendkívüli utalvány hadiköltségekre. Napoleon Lajos nyilatkozata a' pairszék előtt. Elegy.) Lajos Fülöp 51,674,000 franknyi hitelt nyitott a' hadminiszternek a' legszükségesebb hadikészületek fűdőzésére. Mondják, hogy a' kamarákat, ha előbb nem, de decemb. 1sőjére bizonyosan összehivandja a' kormány — Napoleon Lajos következő jó hatású beszédet olvasott föl a' pairszék előtt: „Életemben először szabad most szót emelnem Franciaországban, szabad kebelből szólásra a' francziákhoz. Azon örök daczára, kik engem környeznek, azon vád ellenére, mit épen most hallék, gyermekségem emlékeitől eltelve, most, midőn a' tanács falai közt vagyok, férfiak középett, kiket ismérék, nem hiszem, hogy ótalmaznom vagy igazolnom kell magamat, 's hogy Önök bírám lehessenek. Ünnepeles alkalom nyilik előttem polgártársimnak magamviselőtet, czélaimat, terveimet, gondolatimat, akaratomat megmagyarázni. Én büszkeség 's gyöngeség nélkül szólok; ha a' nemzet által családóm kezeibe tett jogokrul teszék említést, ugy ezt csupán azért cselekszem, hogy azon kötelességeket fölvilágítsam, miket azon jogok mindnyájunkra ruháztak. Azon 50 év alatt, mióta a' népfölség eszméjét azon leghatalmasb zendület, mely valaha e' világon történt, szentesíté, a' nemzet akaratja soha nem volt még oly ünnepelesen kikiáltva, soha annyi szabad szózat által ki nem fejezve, mint midőn a' császársági alkotvány elfogadtaték. A' nemzet fölsége e' tettét sohasem vonta vissza, és a' császár így nyilatkozik: „Minden törvénytelen, mi a' nemzet nélkül történt.“ Ne higyük Önök, hogy én Franciaországban személyes dicsvágytól vezéreltetve, az ország akaratja ellen, császársági helyreállítást szándékoztam eszközölni. Magasb tanusítások alatt növekedtem én 's nemesb példák alatt éltem. Azon atyának fia vagyok, ki sajnálkozás nélkül mondott le trónjáról azon nap, mellyen lehetlennek gondolá Franciaország érdekeit azon nemzetével öszhangzásba hozni, mellynek kormányzátára meghivaték. Nagybátyám, a' császár, inkább kész volt lemondani, mint a' korlátolt határok közt szerződésre lépni, mely Franciaországot azon veszélynek teendette ki, hogy a' külföld minden bántalmis és fenyegetésit hallgatva kényszerült volna eltérni, mikép azt most láthatni. Illy tanításokat én soha nem feledék. A' nem érdemlett kegyetlen száműzetés, mely engem 25 év óta börtönben tart, holott a' trón lépcsőin volt helyem, hol születém, engem sem meg nem törhetett, sem el nem keseríthetett, 's egyetlen napig sem idegeníthetett el Franciaország méltóságától, dicsőségétől, jogaitól és érdekeitől. Magamviselőtet ebből könnyen megmagyarázhatni. Midőn 1830ban ismét visszaküzdé fölségi jogait a' nép, gondolám, a' győzelem utáni nap oly dicső leend, mint a' győzelem maga; reménylém, Franciaország rendeltetése örökre meg leend alapítva. De az ország szomorú tapasztalásokat tón az utólsó 10 év alatt. Gondolám, 4 millió polgár szava, mely családomat trónra emelé, legalább azon kötelességet szabja reánk, hogy a' nemzetet kívánata kijelentésire szólítsuk föl. Hivém azt is, mikép én, ha a' nemzeti gyűlés középett, mit összehíni szándékom volt, némelly előjogok hozatnának mozgásba, jogositva fognék lenni a' császárság fényes emlékezetit föleveníteni és szólni a' császár legidősb testvéréről, azon erényes férfiról, ki fölöttem az érdekes örökös, és hogy emlékeztethetni fogom a' nemzetet a' ma oly gyöngé és a' királyok szövetsége által hallgatva elmellőzött Franciaországra, — azon hajdani Franciaországra, mely oly erős volt külföldön, 's oly hatalmas és tisztelt a' hazában. A' nemzet erre így válaszolt volna: republica vagy egyeduralkodás, császárság vagy királyság. A' nemzet szabad határzatától függ bajaink és zűvakodásink vége. Mi vállolatomat illeti, ismétlem, nincs merényi társam. Mindent én határoztam el; reményimet, terveimet és segélyforrásimat senki nem ismeré. Habár ki ellen vétkeztem, én csupán barátimat sértém meg; ámde ne vádoljanak, hogy könnyelműleg éltem vissza bátorságukkal 's föláldozásukkal. Ok érteni fogják a' böcsület 's okosság azon rugóit, mik engem vezérlettek, ámbar nem szabad előtök kifejeznem, milly nagy és hatalmas okaim voltak szerencsés siker reménylésire. Most még egy végszót. Én egy elvet képviselek itt Önök előtt, egy ügyet és egy szerencsétlenséget, 's ezek: a' népfölség, császárság és Waterloo. Az elvet megismerék, Önök, az ügynek szolgáltak, Waterloot megbozszolni esküttek. Nem, Önök közt 's köztem, nincs vélemény-különség 's nem hiszem, hogy engem mások elpartolása miatt büntessenek. Mint politikai ügynek képviselője politikai törvénytészeket nem ismérhetek bírómul akaratom és czélaim ellenében. Azon tusában, mely most kezdetül veszi, csak egy győző és meggyőzetett van. Ha Önök a' győzelem emberei, ugy, nem várhatok Önöktől igazságot, a' nagylelkűséget pedig megvetem.“ — E' nyilatkozatot a' részletes kihallgatás követé, miben semmi, oly tettdolog nem fordult elő, mi már az esemény alkalmakor köztudomásra nem jutott volna. A' főügyvéd vádbeszéde igen kimélő és mérsékelt volt, mennyire a' törvények általános tisztelete engedheté. Berryer, Napoleon Lajos ügyvédé szokott jelességgel ótalmazá a' vádlottat, 's többi közt ezeket mondá: „A' császárságot a' nemzet akaratja alapítá; a' császár meghalt ugyan, de családja még él, 's a' mostani kormány nem rég maga is jogszerű fejdelemnek nevezé Napoleont; a'

juliusi zendület ellenben nem kére tanácsot a' nemzet akaratjától, 's így nem esoda, hogy Lajos hg, kit most a' császár jogszerű utódjának tekintetheti, jogositva hívé magát, a' nemzetet közgyűlésre szólítani föl, hogy kormányáról 's fejeéről nyilt véleményt mondjon. Törvénytészekrül 's bírák-ról itt szó sem lehet, ezt a' kormány már 1836ban kimondá. Különösen pedig Önök, kik a' császártól nyerek nagyságjokat, nem ítélnének unokaöccsére fölött. Mert ugyan van Önök közt egy, ki istenére 's lélekisméretére esketheték, hogy szerencsés siker esetén nem részesült volna a' hg jövendő kormányában? Záradécul nem mulasztá el Berryer azon körülményt is illőn kiemelni, miszerint a' pairszék legnagyobb zavarba jövend majd, ha e' tárgyban ítéletet kellend hoznia, mivel sem halálos sem böestelenítő büntetést nem szabhat a' fiatal hgre, azon pillanatban, midőn épen nagybátyját dicsőíteni készül az ország. — Pairszékbul ki léptekor az örködő katonaság egy része tisztelgett a' hgnek, mit ez nyájasan fogadott és az őrtiszt kezét szívesen rázta meg. — Mars híres színesző 1841 aprilban a' színpadról lelépend. — Lafarge Mária póre huzamosb ideig szolgálend még beszéd tárgyul, mert az ítélet megsemmíttetésire 11 okot nyújtott már be ügyvédé a' főlebbviteli törvénytészekhez. A' gyémántlopási vád octob. utólján ismét szönyegre jövend a' tullei esküttszék előtt. — Cabrera Hyéresbe utazott. Párisban minden nevezetességet megtekinté, 's a' színházban is megjelent. — A' hadi mozgalmak még eddig pillanatig sem esöndesültek, és Thiers határzottsága napról napra aggasztóbb hírekre szolgál alkalmul. —

Törökország.

(Az angolok 's törökök Beiruthot bevették. A' consulok Alexandriát elhagyták). Konstantinápoly, sept. 27. Rifaat bey Alexandriából elutazta után Stopford hajóvezér Bandierával elhagyá az alexandriai kikötőt, és a' szyr partokhoz evezett. A' török hajócsapatot Sayda körül találták, 's azzal együtt Beiruth előtt horgonyt vetének. Sept. 10kén öt ezer főnyi török sereg néhány száz tengeri katonával partra szállott, 's alkalmas helyen tábort ütött; 12kén Szoliman basát fölszólíták a' város elhagyására, mit ő nem akarván tenni a' város lehető kiméltetése mellett a' várat halomra lötték. A' hajóhad elmetszette a' tenger-felöli közlekedést, a' hegyi lakosok fegyverért sietnek a' táborba, a' török katonák, ha módját ejtethik, elhagyják az egyiptusi sereget. Szoliman b. sept. 15én takarodott ki Beiruthból, 's most sergestül a' hegységi uton áll; Ibrahim pedig Balbeck felől Beiruthoz közelit. Ibrahim seregeiben nagy elégületlenség uralkodik, főleg a' szyriai csapatok közt. Azonban mi befolyással leend a' késő évszak a' tengeri és szárazföldi hadi munkálkodásra, az idő mutatja meg. — Telegrafi sürgöny szerint kilencz napi álguzás után Beiruthot rom- és hamuba borították. A' consulok sept. 21kén jelenték ki Alinak letételét, mi r e lobogóikat lakjaikrul leszedték, és hajóra takarodtak. — Hir szerint a' francziák Kandia szigetét meg akarják szállni. Rebesgetik azt is, miszerint 16ezer főnyi moszka sereg már a' Bosphorusban van, honnan az eskishehi uton Kisázsziába menend; beszélük továbbá azt is, hogy Khosrev b. a' szultán parancsára zsinórral megfojtatott, de mind ez még valósulásra vár. — A' második határidő eltelése előtt kevés hja volt, hogy M. Ali vissza nem adá a' török hajóhadat, de a' francziák lebeszéltek róla. — Havasalföldön a' londoni szerződés kedvetlen benyomást tön, mivel attul tartanak, hogy őket is a' játékba rántják, pedig még nyugalomra volna szükségök. —

Konstantinápoly, sept. 22. Tegnap viradatkor álgudörgés jelenté a' főváros lakosinak, hogy a' szultánnak fia született, ki Murad nevet kapott. — A' porta az idei szük termés következtiben három hónapig minden török tartománybul megtiltá a' gabona-kivítelt, mit körlevél által tudatott a' követekkel. — A' szyriai és egyiptusi partokat csak octoberben vetik igazán ostromzár alá. — Midőn M. Alira a' szultán kimondatta az átkot, a' francia-egyiptusi part nagyot nevetett rajta, mivel már a' kiátkozás elveszté varázserejét. Azonban, minthogy az izlam feje mondotta ki az átkot, a' tudatlan népre még is birhat valami esékély hatással. — Lieven b. september 11dikén érkezett Konstantinápolyba, és a' szultán elibe bocsáttatván, kijelenté, miszerint a' szultán akármellyik pillanatban parancsol, a' moszka hadsereg azonnal megindul. Lieven b. Rezsíd Mehemeddel Kisázsziába is elutazott, hogy a' moszka-seregnek alkalmas táborhelyet nézzen ki, 's mint közönségesen hiszik, Nikomedia környéke legcélszerűbb leend e' végre. — A' négy hatalom consuli sept. 14én kaptak parancsot Alexandria elhagyására. — Hir szerint osztrák hadosztály menend a' szyr partokra, mit Anglia különösen szeretne, mert míg a' londoni szerződést Ali el nem fogadja, Anglia közlekedése Indiával a' suezi szoroson át mindig veszélyeztetve van. —

Németország.

Bromberg, sept. 19. A' kozákok elvitele által a' lengyel határral a' közlekedés megkönnyebbült, mert már most rendes tisztviselők ügyelnek föl, kiktől nem kell annyi méltatlanságot szenvedni, mint a' kozákoktól. — Paskevits hg. Berlinben van. —

Hollandia.

(A' hollandi király lemond a' trónrul). Haaga, oct. 1jén: Iső Vilmos király trónrullemondása kihirdetését holnapra várják. Az országtanács ma delután az orániai hg elnöksége alatt rendkívüli ülést tartott, mellyben a' lemondás forga szönyegen. A' király hihetőleg sziléziái birtokit látogatandja meg. A' miniszterek közt nagy munkásság uralkodik, és több fontos változtatásrul beszélnek.

Gabonaár: Pest, oct. 13kán: Tisztábuza: 175. — 205; — Kétszeres: 140. — 148; Rozs: 124; Arpa: 102—105; Zab: 80 — 85; Köles: 105; Köleskása: 185; Kukuricza: 90—94 pesti m. váltó garas. —

Dunavizálás: oct. 13kán délben: 6' 2" 3." a' zerus felett.